Podnik nebo závod obecně a v účetní praxi[#]

(Diskuse k rekodifikaci práva)

*Hana Vomáčková**

Nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále rovněž „NOZ“) se objevil v oblasti obchodně právní a účetní termín závod s novým obsahem. Zatímco vývoj v oblasti ekonomické a až do účinnosti nového občanského zákoníku používal obecně, ale i v oblasti obchodně právní, ekonomické teorie i praxe a často i v oblasti účetní pojem podnik, což korespondovalo s činností podnikatelů, byl z titulu terminologie nového občanského a obchodního práva zaveden termín závod. Termín závod byl a v praxi i dále je používán jako označení vnitropodnikové, relativně ekonomicky a organizačně samostatné jednotky. „Nový“ termín občanského a obchodního práva tak přispívá spíše k nejasnostem, které někdy v teorii, ale spíše v praxi vznikaly tím, že na relativně samostatnou základní ekonomickou jednotku se kromě v podstatě ustáleného termínu podnik užívaly bez další specifikace i další označení, jako organizace, právnická osoba, korporace, daňový subjekt, účetní jednotka. Sám nový občanský zákoník zdůrazňuje definováním oddělení pojmu „podnikatel“ – osoba a pojmu „závod“ – věc.¹ Z ekonomického hlediska je spíše než oddělování vnímáno spojení, souvislost podnikatele a podniku.

Poslední aktualizace českých účetních předpisů v duchu principu přednosti formy nad obsahem (form over substance) v podstatě spočívala v důsledném mechanickém nahrazování termínu „podnik“ termínem „závod“, aniž by byla věnována pozornost koncepčním, obsahovým problémům. Např., že závod podle NOZ je definován jako „organizovaný soubor jmění, který slouží podnikateli k provozování jeho činnosti“, tj. soubor majetku i dluhů, závazků. Toto nové vymezení by např. mělo ovlivnit znění § 24 odst. 3, písm. a) bod 2, podle kterého při nabytí podniku – závodu by měl mít kupující právo ocenit jednotlivé položky převzatého jmění, tj. majetku i dluhů na reálnou hodnotu.

Základní ekonomická jednotka racionálního podnikání a pro účely účetních informací k finančnímu řízení má být definována i pojmenována racionálně – podnik jako shrnující, komplexní vnímání základní ekonomické jednotky.

Podnik je relativně samostatnou ekonomickou jednotku, zahrnuje jak složky věcné, tak i složky osobní. Jeho cílem je dlouhodobé hospodaření s dosahovaným přiměřeným ziskem. Prostředkem k dosažení tohoto cíle je relativně samostatná hospodářská činnost, jejíž výkony se efektivně realizují na trhu. K této relativně samostatné, společensky i podnikově efektivní, konkrétní činnosti je podnik vybaven konkrétním majetkem (aktivy) v potřebné věcné struktuře a množství, a to ze dvou zdrojů. Jednak z vkladů osob fyzických nebo právnických, tj. od vlastníků, jednak z tzv. cizích zdrojů, tj. na dluh. Dluhy musí být (mají být) ve stanovené lhůtě splaceny. Předpokladem dosažení uvedeného cíle je racionální použití uvedených prostředků, tj. činnosti a jmění, majetku a jeho zdrojů, tj. je racionální systém řízení podniku. Jeho rozhodujícím základem je motivace, cíle a odpovědnost osob, které do podniku vložily svůj majetek za účelem úspěšného podnikání. Vlastnický předpoklad úspěšné existence podniku je velmi důležitý, mnohdy se považuje za rozhodující. Vlastník či vlastníci, kteří mají

[#] Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného projektu Fakulty financí a účetnictví VŠE v Praze, který je realizován v rámci institucionální podpory VŠE IP100040.

^{*} Prof. Ing. Hana Vomáčková, CSc. – profesorka; Katedra finančního účetnictví a auditingu, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; <vomackov@vse.cz>.

¹ NOZ Díl 5 Podnikatel, § 420, 421a 422 a Hlava IV Věci a jejich rozdělení, Díl 2, § 502 Obchodní závod.

v rozhodování při řízení podniku hlavní slovo, mají rozhodovací práva, ale i odpovědnost. Proto vlastnická stránka podniku je završujícím, podstatným znakem podniku – relativně samostatné ekonomické jednotky. „Na podnik je nutné z ekonomického hlediska pohlížet jako na funkční celek“ (Mařík aj., 2007, s. 15-16). Podnik má několik zásadních obecných znaků:

- relativní hospodářská i právní samostatnost,
- cílově dlouhodobé hospodaření,
- kvalifikovaní, odpovědní, ale i morální vlastníci podniku jako ekonomické jednotky,
- efektivní hospodaření, tj. hospodaření s přiměřeným ziskem,
- výkony hospodářské činnosti jsou efektivně prodejně na trhu,
- vybavení majetkem ve věcné struktuře a odpovídajícím množstvím odpovídajícím obsahu hospodářské činnosti,
- zdrojem majetku jsou vklady majetku od osob, které se stávají vlastníky podniku,
- cizí zdroje, tj. zá(půjčky), úvěry, dluhy z obchodních smluv, závazky ze smluv či zákonných norem a jiné.

Podnik jako relativně samostatná ekonomická jednotka je celek, jehož hlavní cíle, prostředky i předpoklady tvoří určitý komplex, takže proces ovládání a řízení podniku je také komplexní záležitostí. Teorie i praxe musí respektovat komplexní charakter podniku. Praxe a někdy i teorie se zaměřují na zdůraznění některých z těchto znaků a na ně navazujících hledisek (např., systém řízení podniku, informační systém podniku, účetní jednotka, daňový subjekt, podnik = závod jako věc hromadná, podnik jako osoba právnická atd.)²

Praxe a mnohé normy (národní i mezinárodní) obvykle pokládají podnik za jakýsi axiom, který je zcela jasný a podle toho bývá i pojem podnik používán. Např. Mezinárodní účetní standardy³ v předmluvě Koncepčního rámce uváděly: „Účetní závěrky se nejčastěji zpracovávají na bázi účetního modelu, který je založen na zobrazení schopnosti podniku reprodukovat historicky vyjádřené náklady a na pojetí uchování nominálně vyjádřeného finančního kapitálu“. V odstavci 23 Koncepčního rámce bylo zdůrazňováno: „Účetní závěrka vychází běžně z předpokladu, že podnik neuvažuje o ukončení činnosti a že bude pokračovat v podnikání v dohledné budoucnosti. Proto se předpokládá, že podnik nemá v úmyslu, ani není nucen likvidovat nebo podstatně zúžit rozsah své podnikatelské činnosti.“ (IASB, 2005). Prakticky ve všech IAS se používal pojem podnik ve smyslu subjektu i objektu. Podnik zveřejňuje, podnik účtuje, rozpoznává svá aktiva (majetek), závazky, dluhy, vlastní kapitál podniku. Podniková kombinace je spojení samostatných podniků do ekonomické jednotky jako výsledek spojení jednoho podniku s čistými aktivy a operacemi jiného podniku nebo získání kontroly jednoho podniku nad čistými aktivy a operacemi jiného podniku.

Mezi všeobecně uznávanými účetními zásadami či předpoklady je uváděn jako „**základní předpoklad – koncept ekonomické a účetní jednotky**“ (Business Entity Concept, Economic Entity), který vychází z toho, že v účetnictví se ekonomické jevy zobrazují vždy za určitý ekonomický celek, tj. za ekonomickou jednotku, která se tak stává i jednotkou účetní. Aktiva, dluhy i vlastní kapitál dávají smysl jen ve vztahu k určité ekonomické jednotce (Kovanicová aj., 2005, s. 13).

² Např. Fireš (1987, s. 12) zdůrazňuje více stránek podniku – „podnik jako: výrobně technická jednotka, sociologická jednotka, organizační jednotka, právní jednotka, hospodářská (ekonomická jednotka)“; Fireš – Zelenka (1997, s. 33-37) věnují pozornost podniku jako ekonomické jednotce a vlivu oceňování aktiv a dluhů na podnikovou podstatu.

³ IFRS (IASB, 2005) používají a definují podnik jako jednotku, která pro účetnictví aplikuje mimo jiné všeobecně uznávané zásady a v definici podnikové kombinace v odstavci BC7 uvádějí: „K podnikové kombinaci dochází, pokud jedna účetní jednotka získá čistá aktiva představující podnik nebo získá podíl na vlastním kapitálu jedné nebo více účetních jednotek a získá tak kontrolu nad takovou účetní jednotkou.“

V účetní teorii je problém podniku, účetní jednotky většinou zkoumán v kontextu se základním vymezením účetnictví. Účetnictví jako předmět účetní teorie je vymezováno jako „systém záznamů hospodářských skutečností v životě podniku uskutečňovaných podle jasných pravidel specifickými pracovními postupy. Účetnictví jako objekt je realizováno u jednoznačně vymezené entity, u soustředění věcí, práv a břemen, jako celku vytvářejícího určitý specifický organismus, který zdravě prospívá, na základě dosahovaných výkonů dále roste, případně také onemocní a zajde – u podniku.“ (Janhuba, 1998, s. 12).

Také bilanční teorie respektují skutečnost, že základem pro zobrazení finanční situace v účetní závěrce je fakt, že se účetní informace vztahují k vymezené entitě, podniku. Podnik je předmětem zobrazení v bilanci, v účetní závěrce. Jednotlivé bilanční teorie se liší tím, kterému jevu z hospodaření podniku přikládají větší význam. Statická bilanční teorie se zaměřuje na zjišťování, uznávání a vykazování stavu majetku podniku a zdrojů jeho financování. Nominalistická bilanční teorie vychází z peněžního vyjádření výdajů a příjmů, které tvoří základní články procesu vzniku a prodeje výkonů podniku. Všechny transakce podniku začínají a končí penězi. Dynamická bilanční teorie se orientuje na uznání a vykazování výsledku hospodaření podniku za účetní období. Eudynamická bilanční teorie dává přednost hledisku uchování majetkové podstaty podniku. Organická bilanční teorie se zaměřuje na myšlenku správného zjištění majetkové situace podniku, zjištění hospodářského výsledku podniku za hospodářské – účetní období.

V účetní teorii je podnik vnímán jako objekt finančního účetnictví, jako vymezený ekonomický celek – ekonomický organismus. Funguje nepřetržitě od svého vzniku do svého zániku. Je vybaven pro své fungování aktivy z vlastních i cizích zdrojů. Aktiva i jejich zdroje se v životě podniku neustále proměňují, vznikají, zanikají a s to s efektem, který ovlivňuje residuální hodnotu podniku, tzv. majetkovou podstatu podniku. Podnik jako předmět zobrazení v účetnictví může být spojen s právníkou osobou, obchodní korporací, která existuje v různých právních formách. Podnik může být vázán i na podnikatele – fyzickou osobu, může však být vztažen k několika právním subjektům – viz konsolidovaná účetní závěrka za tzv. konsolidační celek.

V právních normách ČR se setkáváme s různými termíny a pojmy, které se všeobecně používaným pojmem podnik souvisejí. V první řadě základní účetní norma, tj. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále rovněž „ZoÚ“), ve znění platném aktuálně vymezuje účetní jednotku výčtem subjektů, k nimž se účetní jednotka vztahuje, na nichž je účetní jednotka vymezena. Děje se tak v odst. 2 § 1 ZoÚ.

Účetní jednotka je vymezována jako subjekt, který je povinen vést účetnictví. Jako předmět účetnictví jsou uváděny: stav a pohyb majetku a jiných aktiv, stav a pohyb závazků a jiných pasiv, náklady, výnosy a výsledek hospodaření, ale bez zdůraznění vztahu k vymezené ekonomické jednotce, fakticky podniku. V ZoÚ se pojem podnik objevuje v oceňovacích paragrafech, zejména v § 24 odst. 3 písm. a), kde se hovoří o situaci nabytí podniku nebo jeho části.

Respektování předpokladu – konceptu ekonomické jednotky v základní české účetní normě je sporadické. ZoÚ většinou pracuje s pojmem účetní jednotka. Ve výkonných účetních normách je ekonomická jednotka jako objekt účetnictví respektována minimálně. Vyhláška č. 500/2002 Sb. (kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví) pracuje především s pojmem účetní jednotka a jen v § 6 v odst. 3, písm. d), kde definuje goodwill a v § 7, v odst. 10, kde definuje oceňovací rozdíl k nabytému majetku, používá pojem podnik ve smyslu ekonomického celku, který je jako celek oceněn a za celkovou cenu koupen nebo vložen.

Podnik se objevuje dále v ČÚS (České účetní standardy pro podnikatele), např. ve standardu 020 – Konsolidovaná účetní závěrka, v němž se hovoří o skupině podniků jako o ekonomické jednotce. V ČÚS 011-Operace s podnikem (do konce roku 2013) se pojem podnik objevoval přímo v názvu standardu. Od 1. 1. 2014 byl nahrazen termín podnik termínem NOZ⁴, tj. termínem závod. Obsahově se standard zabývá prodejem a koupí závodu (podniku) a pachtem závodu (podniku). Závod (podnik) je v tomto kontextu vnímán spíše jako soubor, výčet položek majetku a závazků, které patří ke jmění závodu nebo jeho části. Závod (podnik) z pohledu obecného i obchodního práva je věcí hromadnou.

Vzhledem ke koncepci českého účetnictví, která je založena na přednosti formálně právních pravidel před principy, je důležitý přístup v NOZ, který navazuje na úpravu do 31. 12. 2013 v obchodním zákoníku. V zákonu č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku (dále rovněž „ObchZ“), byl podnik definován v § 5 takto: „Podnikem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit“. „Podnik je věc hromadná. Na jeho právní poměry se použijí ustanovení o věcech v právním smyslu. Tím není dotčena působnost zvláštních právních předpisů vztahujících se k nemovitým věcem, předmětům průmyslového a jiného duševního vlastnictví, motorovým vozidlům apod., pokud jsou součástí podniku.“

Vymezení podniku v ObchZ a zejména vymezení závodu v NOZ zdůrazňuje vlastnický vztah, tj. podnik je předmětem vlastnictví podnikatele, tj. např. obchodní společnosti a jejích vlastníků. Podnik byl vymezován jako soubor věcí, práv a jiných majetkových hodnot, které slouží k podnikání. Z finančně-účetního pohledu byl podnik vymezován nedostatečně jen jako soubor aktiv sloužících podnikání a patřících obchodní společnosti. NOZ v § 502 vymezuje závod jako „organizovaný soubor jmění“, tj. majetku a závazků, dluhů. Definice již obsahuje zdrojový pohled na majetkové hodnoty. Navazuje tím na původní vymezení jmění, obchodního jmění v § 6 ObchZ. Výslovně však neobsahuje definici „čistý obchodní majetek“, dříve čisté obchodní jmění, tj. rozdíl mezi obchodním majetkem a závazky vzniklými podnikateli v souvislosti s podnikáním. U právnické osoby opět jako rozdíl mezi veškerým majetkem a veškerými závazky. Ale fakticky s tímto pojmem počítá.

NOZ zdůrazňuje, že závod je určitý celek (věc hromadná). Viz § 502. Z ustanovení NOZ lze odvodit, že závod, tj. jen jiný název pro podnik, je relativně samostatnou ekonomickou jednotkou, ale zároveň je zdůrazněn právní pohled, tj. že závod – podnik je věc, a to věc hromadná. Závod – podnik funguje tím, že probíhá, provozuje se podnikatelská, hospodářská činnost. K tomuto provozování podnikatelské činnosti je závod – podnik jako ekonomická jednotka vybaven obchodním jměním. Rozdíl mezi složkami majetku a závazků, dluhů označený jako čistý obchodní majetek představuje majetkovou podstatu podniku – podnikovou podstatu.

Účetnictví má poskytovat informace o finanční situaci podniku. Mlčky se předpokládá, že podnik a podnikatelský subjekt, např. společnost jsou z hlediska finanční situace jedno. V případech vlastnických transakcí a transakcí spojování podniků se ale ukazuje, že tomu tak vždy nemusí být. Společnost je určitá forma, v níž existuje právnická osoba založená za účelem podnikání. Podnik je ekonomický celek, v němž probíhá podnikatelská činnost se všemi jejími atributy, aktivy (majetkem), dluhy (závazky), náklady a výnosy, příjmy a výdaji, hospodářským výsledkem. Podnik je obsahem, který je vlastněn a ovládán podnikatelským subjektem, obchodní společností a jejími vlastníky, ale je současně funkčním celkem, jehož funkcí je podnikatelská, hospodářská činnost. Mezi významné atributy podniku patří nejen jeho čistá aktiva, tj. aktiva a dluhy, které jsou spojeny s podnikáním a jsou nezbytná pro jeho

⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: § 501 – věc hromadná a § 502 – obchodní závod.

fungování v konkrétním oboru či odvětví, ale především vlastnická stránka podniku, tj. vlastníci, společníci, akcionáři, jejichž rozhodování v rámci právní formy existence podniku ovlivňuje řízení podniku jako ekonomické jednotky, a tím i dosažení cílů podnikání. Takže vznik postavení osob v roli vlastníků, změny v osobách vlastníků vlastnické transakce mohou mít zásadní význam pro fungování podniku, dosahování stanovených cílů. V případech vlastnických transakcí se ukazuje, že mohou existovat aktiva, např. pohledávky, nebo závazky, dluhy které nejsou primárně způsobeny podnikáním, ale existencí obchodní společnosti, korporace jako formy podnikatelské právnické osoby. Ukazuje se, že pojmy právnická osoba, obchodní korporace, daňový subjekt, účetní jednotka, podnik nejsou zcela totožné. U každého z pojmů je zdůrazněna k určitému účelu jeho určitá stránka či stránky. Pro finanční řízení a pro informační funkci finančního účetnictví je potřebné, aby byly rozhodující právně shodné (styčné) stránky těchto pojmů. Ekonomická praxe většinou také tyto pojmy vnímá tak, jakoby mezi nimi nebyl rozdíl. Regulační normy, které tvoří rámec, v němž podniky jako ekonomické jednotky mají fungovat, by u styčných atributů pojmů měly být kompatibilní, a to pojmově i terminologicky. Zejména se jedná o kompatibilitu pojmů a termínů NOZ, práva obchodních společností a zákona o účetnictví či dalších norem. To v současné regulaci v ČR chybí, nebo je zabezpečeno jen částečně. Důsledkem toho jsou různá pojetí podniku, která vedou k problémům při zobrazování transakcí s podniky i a to nejen z pohledu věcného, spojování nebo rozdělování jmění, čistých aktiv, ale i z pohledu vlastnického, vlastnických transakcí a transakcí spojování podniků v účetnictví, např. pojetí podniku při transakcích vkladu podniku (závodu), prodeji a koupi podniku (závodu), při přeměnách, fúzích a rozdělování obchodních korporací, apod.

Hledáme-li východisko v teorii podniku, pak zjišťujeme, že existují různé teorie podniku. Historicky nejstarší a nejfrekventovanější přístup k podniku obsahuje tzv. teorie vlastníků (proprietary teorie), podle níž se majetek a závazky spojují přímo s osobou vlastníka, tj. např. s právnickou osobou ve formě obchodní společnosti. Náklady, výnosy, hospodářský výsledek a také příjmy i výdaje se považují za výsledek oprávněného jednání vlastníka – např. obchodní společnosti. Toto hledisko je obsaženo i v současné definici závodu v NOZ (§ 502). Podnik, formálně právně závod jako soubor majetku a závazků je ztotožňován s obchodní společností, účetní jednotkou i daňovým subjektem.

Později se objevila tzv. teorie hospodářské jednotky (entity teorie). Podnik je zde samostatným ekonomickým celkem, jakousi fiktivní osobou, která uskutečňuje podnikatelskou, ekonomickou činnost za účelem dosažení zisku, za účelem zachování a dlouhodobého rozvoje majetkové podstaty, za účelem existence v dohledné budoucnosti. Z hlediska účetnictví je pak účetní jednotkou podnik. Informace o finanční situaci podniku jsou primárně určeny vedení podniku, aby mohlo podnik řídit ve směru jeho trvalé existence. Při tomto pojetí podniku se ztrácí vazba na vlastníky, na společnost. Tato teorie zdůrazňuje ekonomickou, funkční stránku podniku. Stránka vlastnická ustupuje do pozadí. Uvedené pojetí podniku může být i v rozporu s obchodně právním pohledem na závod – podnik.

Další názory teorie podniku se objevují v tzv. teorii koalice. Tato teorie chápe podnik jako celek, v němž se realizují v podnikatelské činnosti zájmy různých subjektů: vlastníků, potencionálních investorů, zaměstnanců, vedení podniku, věřitelů, obchodních partnerů, státu, místní samosprávy atd. Je otázkou, jak implementovat tuto teorii do praxe? Může být podnik subjektem vztahů ke všem uvedeným dalším subjektům. Protože většina těchto vztahů podléhá právní regulaci v oblasti soukromé i veřejné, byl by podnik podle tohoto pojetí součástí, podmnožinou právnické osoby, byl by shodný s obchodní společností, daňovým subjektem i účetní jednotkou. Nebo je možné tuto teorii chápat tak, že podnik je předmětem všech uvedených vztahů, je tedy obsahem, který ovládá, řídí, zavazuje k určitým povinnostem

a na druhé straně opravňuje k určitým nárokům, který zobrazuje jiný subjekt – právnická osoba, obchodní společnost, daňový subjekt, účetní jednotka.

Pro účetnictví v případech vlastnických transakcí a transakcí spojování podniků potřebujeme vymezení podniku, které by podle našeho názoru mělo vycházet z teorie ekonomické jednotky, popř. i z teorie koalice. V účetnictví je třeba respektovat relativní ekonomickou samostatnost podniku – ekonomické jednotky, respektovat vlastnickou stránku podniku ve všech třech úrovních, tj. společník, společnost, podnik, z obou pohledů, vlastnictví ekvity u společníka, vlastnictví čistých aktiv, tj. jak majetkových hodnot – aktiv, tak závazků a dluhů u společnosti, respektovat i oprávněné zájmy všech zúčastněných subjektů, jimž jde konec konců o trvání podniku, tj. fungování podniku v dohledné budoucnosti při uchovávání jeho majetkové, podnikové podstaty, tj. hodnot investovaných do vlastního kapitálu i hodnot reprezentovaných čistými aktivy podniku. Účetní pohled na podnik musí respektovat opatrnost, musí přihlížet k tomu, že součástí podniku nejsou jen aktiva, ale i závazky, dluhy, které v průběhu podnikání musí být splaceny. Splácení závazků vede neodvratně k odtoku majetkových hodnot, takže z hlediska existence podniku v dohledné budoucnosti lze počítat jen s hodnotami, které podnik buď po dobu své existence nebude muset vrátet, nebo je sice bude muset vrátit, ale až za delší časové období, v souvislosti s některými formami změn vlastníků.

Závěr

Podnik je relativně samostatná ekonomická jednotka, strukturovaná z více provázaných hledisek, z nichž stojí na jedné straně hlediska věcná (obsah podnikatelské činnosti, její technická a organizační stránka, odpovídající věcná struktura majetku a zdrojů majetku podniku, místo i čas podnikání) a hledisko vlastnické, s nímž je spojena i právní forma podniku. Podnik je tedy komplexní, provázaný celek a jako takový je předmětem zobrazení v účetnictví. Na podniku je definována účetní jednotka. Předmětem účetnictví je jednak hospodaření této ekonomické jednotky, jednak i transakce s touto ekonomickou jednotkou, podnikem. Zejména jde o transakce spojování jednotlivých samostatných podniků do vyšších ekonomických celků, nebo naopak rozdělování jednoho podniku do několika nových ekonomických celků, nebo kombinace těchto procesů. Domníváme se, že termín podnik odpovídá podstatě jevu a má význam i za situace nových termínů v NOZ. NOZ v podstatě ve stejném smyslu zavádí termín závod. Termín závod lze chápat jako specifický termín platné obecné i obchodně právní normy, zvolený poněkud nešťastně.

Literatura:

- [1] Fireš, B. (1987): *Základy účetnictví*. Praha, SNTL/ALFA, 1987.
- [2] Fireš, B. – Zelenka, V. (1997): *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. Praha, Management Press, 1997.
- [3] IASB (2005): *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS)*. Praha, Svaz účetních, 2005.
- [4] Janhuba, M. (1998): *Účetnictví, úvod do teorie*. Praha, Vysoká škola ekonomická, 1998.
- [5] Kovanicová, D. aj. (2005): *Finanční účetnictví. Světový koncept IFRS/IAS*. Praha, Polygon, 2005.
- [6] Mařík, M. aj. (2007): *Metody oceňování podniku. Proces ocenění – základní metody a postupy*. Praha, Ekopress, 2007.

Podnik nebo závod obecně a v účetní praxi

Hana Vomáčková

ABSTRAKT

Pro účetnictví, ale i pro další ekonomické i právní disciplíny je důležité vymezení základní jednotky v oblasti podnikání a v navazujících oblastech, účetnictví, finančního řízení, oceňování, stanovení obecnějších právních rámců a regulace obchodní. Praxe a teorie vývojem došla k pojmu podnik. Podnik je vnímán jako komplexní relativně samostatná ekonomická jednotka. České občanské a obchodní právo od roku 2014 zavedlo termín závod. Účetní normy, popř. i další normy se mechanicky přizpůsobují. Rekodifikací zavedený termín je výrazem aktuálně platného občanského a obchodního práva. Termín podnik, jako obecný a věcně výstižný termín, nemůže být považován za termín nesprávný a neměl by být mechanicky nahrazován termínem závod.

Klíčová slova: Základní ekonomická jednotka; Podnik; Účetní jednotka; Závod.

Concept business (enterprise) or plant

ABSTRACT

For accounting, but also for other economic and legal disciplines is important to define the basic unit in business and in related areas of accounting, financial management, valuation, determination of general legal frameworks and regulation of business.

Practice and theory of evolution came to a Company. The Company is perceived as a complex relatively independent economic unit. Czech civil and commercial law of 2014 introduced the term Plant. Accounting standards, respectively and other standards are mechanically adjusting. Recodification of the term reflects the currently applicable civil and commercial law. The term Company (Business, enterprise), as a general and factual descriptive term, can not be considered incorrect term and should not be mechanically replaced the term plant.

Key words: Elementary business entity; Business; Company; Enterprise; Accounting entity; Plant (enterprise),

JEL classification: M41.